

19.4.2021

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Kirjallinen lausunto: HE 43/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettua lakia, julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia, työttömyysturvalakia sekä työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annettua lakia.

Asiakas voitaisiin työllisyyden edistämisen kuntakokeilun aikana siirtää toisen kokeilukunnan asiakkaaksi tai takaisin työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaaksi asiakkaan kielellisten oikeuksien turvaamiseksi, asiakkaan kannalta epätarkoituksenmukaisen asiakassuhteen välttämiseksi tai asiakkaan turvallisuuteen liittyvästä perustellusta syystä. Työttömyysturvatehtäviä siirrettäisiin laajemmin työ- ja elinkeinotoimistoilta kokeilualueiden kunnille. Keskeisimmät lisättävät tehtävät liittyvät työnhaun voimassaoloon ja sen ratkaisemiseen, onko henkilö työtön.

Muutoksenhakua harkinnanvaraista kulukorvausta koskevista päätöksistä selkeytettäisiin. Viranomaisen harkintaan perustuvasta korvauksen epäämisestä ei olisi oikeutta hakea muutosta ja päätöksen muilta osin muutoksenhaku tapahtuisi sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulauta-kuntaan ja vakuutusoikeuteen.

Asiakastietojärjestelmien käyttöoikeuksia koskevaa sääntelyä työllisyyden edistämisen kunta-kokeilusta annetussa laissa ja työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetussa laissa korjattaisiin. Lisäksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettuun lakiin tehtäisiin eräitä pienempiä muutoksia.

Lait on tarkoitettu pääosin tulemaan voimaan 1.6.2021. Työttömyysturvatehtävien laajempaa siirtoa kunnille koskevat säännökset tulisivat kuitenkin voimaan vasta 2.10.2021.

Palta ry edustaa henkilöstöpalveluyrityksiä sekä aloja, joihin pääosin työllistytään

Palvelualojen työnantajat Palta ry (jäljempänä Palta) on uuden työn, digimurroksen ja tulevaisuuden työmarkkinoiden suunnannäyttäjä. Palta on EK:n toiseksi suurin jäsenliitto ja edustamme yli 2 000 palvelualoilla toimivaa jäsentämme.

Palta edustaa henkilöstöpalvelualaa ja osaa sillä alalla toimivista yrityksistä (palveluntuottajia), jotka ovat osallisina työllisyyden edistämisessä tärkeänä osana

19.4.2021

kuntakokeiluja. Hallituksen työllisyystavoitteeseen pääseminen ei ole mahdollista ilman yksityistä sektoria ja erityisesti henkilöstöpalvelualan toimijoita. Henkilöstöpalveluala tuntee työmarkkinoiden tarpeet ja työpaikkoja syntyy sopivien tekijöiden löytyessä.

Yksityisten palvelujen merkitys Suomen kansantaloudelle on suurempi kuin koskaan aikaisemmin. Trendi on samanlainen kaikissa kehittyneissä maissa. Yksityiset palvelut ovat 2000-luvulla luoneet Suomeen yli 300 000 uutta työpaikkaa.

Yksityiset palvelualat (ilman kauppaa) työllistivät Suomessa 1 027 600 ihmistä vuonna 2018. Työllisyyden kasvu on nojannut vahvasti palvelualoihin ja näin tulee olemaan jatkossakin. Vuosina 2016 – 2019 työllisyyden kasvusta kaksi kolmasosaa tuli yksityisistä palveluista.

Palvelualojen työnantajat Palta ry (myöh. Palta) kiittää mahdollisuudesta lausua aiheesta seuraavaa.

Kommentit lakiesitykseen liittyen

Tämän esityksen tavoitteena on muun muassa korjata asiakastietojärjestelmien käyttöoikeuksia koskevaa sääntelyä. Tavoitteena on mahdollistaa kuntakokeilussa käyttöoikeuden myöntäminen työ- ja elinkeinotoimistojen asiakastietojärjestelmään kuntayhtymän palveluksessa olevalle virkamiehelle vastaavin edellytyksin kuin kunnan palveluksessa olevalle virkamiehelle. Toiseksi tavoitteena on mahdollistaa käyttöoikeuden myöntäminen työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteriin myös kuntayhtymän palveluksessa olevalle henkilölle ja myös muulle kuin virkasuhteessa olevalle henkilölle, joka hoitaa työllistymistä edistävistä monialaisesta yhteispalvelusta annetussa laissa tarkoitettuja tehtäviä.

Kannatamme edellä esitettyjä tavoitteita, jotta palveluita pystytään tarjoamaan mahdollisimman viivytyksettä ja sujuvasti. Palta kuitenkin huomauttaa, että esimerkiksi lisäkoulutuksen tarve muun muassa käyttöjärjestelmien käytön ja markkinavuoropuhelun yhä laajemman käytön merkityksen opettelemiseksi, eivät saisi ainakaan muodostua merkittäväksi hidasteeksi jo valmiiksi myöhässä olevien kokeiluiden osalta.

Työttömyysturvatehtävien laajempi siirto lähemmäksi tosiasiallista asiakasrajapintaa on kannatettavaa, mutta tässä tulee varmistaa, että kunnilla on jatkossa riittävästi kannusteita tehdä myös päätöksiä esimerkiksi karenssiin johtavien kirjausten osalta.

Palta pitää hyvänä, että kokeiluissa julkisten toimijoiden osaamista pyritään yhdistämään ja tehostamaan. Asiakkuuden siirtäminen kokeilun aikana ei kuitenkaan saa hidastaa palveluiden tuottamista ja tarjoamista. Palta korostaa, että kaikissa asiakastilanteissa asiakasviestinnän tulee olla selkeää.

19.4.2021

Nyt, kun kuntakokeiluiden sääntelypohjaa täydennetään, Palta katsoo, että kuntakokeiluihin tulisi lisätä markkinavuoropuhelun ja hankintaosaamisen lisäämiseksi velvoittavaa sääntelyä, jossa kokeilukuntien ja TE-hallinnon tulee etsiä ja toteuttaa laaja-alaisesti tehokkaita ratkaisuja yhteistyössä yksityisen ja kolmannen sektorin palveluntarjoajien kanssa. Katsomme edelleen, että tämä voitaisiin toteuttaa olemassa olevien yhteistyöelinten kautta, joihin otetaan mukaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa myös yksityisen ja kolmannen sektorin palveluntarjoajat.

Työllisyyden edistämisen, työelämän osaamistarpeiden sekä tiedolla johtamisen ja digitalisaation tulisi ohjata yhä vahvemmin tulevia askeleita koulutus- ja työvoimapalveluiden kehittämisessä. **Palveluja tarvitaan monikanavaisesti kellon ympäri. Yhä monipuolisemmat digipalvelut on saatava mahdollisimman nopeasti kaikkien saataville. Digipalveluiden saavutettavuuteen panostaminen hyödyttää kaikkia avuntarvitsijoita.**

Nyt, kun työllisyyden kuntakokeilut ovat käynnistyneet, tulee varmistaa, etteivät tietojärjestelmät kuntakokeiluiden ja niiden ulkopuolelle jääneillä alueilla pirstaloitu entisestään erilleen toisistaan. Tällöin tavoitellun yhtenäisen tietopohjan rakentaminen vaikeutuu entisestään. Nyt tulisi keskittyä rakentamaan kansallinen tietopohja kuntoon.

Lopuksi

Palvelualojen työnantajat Palta ry toivoo kuntakokeiluiden pyrkivän yhä laadukkaampaan ja tiiviimpään yhteistyöhön yksityisen ja kolmannen sektorin palveluntuottajien kanssa tehokkaiden työllisyyspalveluiden löytämiseksi ja työllisyyden parantamiseksi. Kokeilujen aikana on suuri mahdollisuus panostaa yhteistyön laatuun ja löytää uusia toimivia ratkaisuja.

Kokeiluihin liittyvät vastuunsiirrot eivät saa pysäyttää työllisyystoimien etenemistä. Vanhat toimintatavat tai hallinnon lisäkustannukset eivät saa muodostua uusien ja innovatiivisten työllisyys- ja yrityspalveluiden tarjoamisen esteeksi tai hidasteeksi. Kuntatalouksien kriisiytyminen ei ainakaan helpota kokeiluiden toteutumista onnistuneesti.

Palta pitää ensiarvoisen tärkeänä, että nyt viimeistään aloitettaisiin laajempi pohdinta, mitä tapahtuu kuntakokeiluiden jälkeen ja mikä on palvelurakenteeseen liittyvä kokonaistavoitetila. Valmistelu etenee tällä hetkellä vahvasti etupainotteisesti sillä ajatuksella, että palvelut tullaan järjestämään kokeiluiden päätyttyä 30.6.2023 kuntien ohjauksessa, vaikka kokeiluiden tuloksista ei ole vielä mitään tietoa tai varmuutta.

Jatkovalmistelussa tulee muistaa, että mitä enemmän nyt kokeiluun liittyviä lakeja täydennetään tai muutetaan kesken kokeilukauden sitä vaikeampaa on mittaroida ja arvioida näiden kokonaisuutta ja vertailla tuloksia.

19.4.2021

Palta kiittää mahdollisuudesta lausua kuntakokeiluihin liittyen.

Kunnioitavasti,

Tatu Rauhamäki

Tuomas Ylitalo

Johtaja, elinkeinopolitiikka

Asiantuntija, elinkeinopolitiikka

Palvelualojen työnantajat PALTA ry on uuden työn, digimurroksen ja tulevaisuuden työmarkkinoiden suunnannäyttäjä. Yhä nopeammin muuttuvassa maailmassa yhdistämme faktat, työmarkkinaosaamisen sekä vaikuttamisen taidot palvelutalouden ja Suomen parhaaksi. Palta on EK:n toiseksi suurin jäsenliitto ja edustamme yli 2 000 palvelualoilla toimivaa jäsentämme.